

Số: / TTr-TGCP

Hà Nội, ngày tháng năm 2024

TỜ TRÌNH

Về dự thảo Thông tư quy định phân cấp, ủy quyền một số nhiệm vụ quản lý nhà nước về tín ngưỡng, tôn giáo của Bộ Nội vụ

Kính gửi: Bộ trưởng Phạm Thị Thanh Trà

Căn cứ Chương trình xây dựng văn bản quy phạm pháp luật năm 2023, 2024 của Bộ Nội vụ; căn cứ Quyết định số 01/QĐ-BNV ngày 01/01/2024 của Bộ Nội vụ ban hành Chương trình công tác của Bộ Nội vụ năm 2024, thực hiện quy định của Luật Ban hành văn bản quy phạm pháp luật, Ban Tôn giáo Chính phủ kính trình Bộ trưởng về dự thảo Thông tư quy định phân cấp, ủy quyền một số nhiệm vụ quản lý nhà nước về tín ngưỡng, tôn giáo của Bộ Nội vụ như sau:

I. SỰ CẦN THIẾT BAN HÀNH THÔNG TƯ

1. Ngày 18/11/2016, Luật tín ngưỡng, tôn giáo (Luật) được Quốc hội thông qua. Ngày 30/12/2017, Chính phủ ban hành Nghị định số 162/2017/NĐ-CP quy định chi tiết một số điều và biện pháp thi hành Luật tín ngưỡng, tôn giáo (Nghị định số 162/2017/NĐ-CP). Luật và Nghị định số 162/2017/NĐ-CP đồng thời có hiệu lực ngày 01/01/2018. Căn cứ quy định tại khoản 6 Điều 34 Luật tổ chức Chính phủ năm 2015, khoản 4 Điều 24 Nghị định số 123/2016/NĐ-CP ngày 01 tháng 9 năm 2016 của Chính phủ quy định chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn và cơ cấu tổ chức của Bộ, cơ quan ngang Bộ, trên cơ sở các quy định của Luật và Nghị định số 162/2017/NĐ-CP và cũng để bảo đảm thuận tiện cho cơ quan tham mưu quản lý nhà nước về tín ngưỡng, tôn giáo và cho các đối tượng thụ hưởng¹ quy định của Luật và Nghị định số 162/2017/NĐ-CP, Ban Tôn giáo Chính phủ đã tham mưu cho Bộ trưởng ban hành Quyết định số 198/QĐ-BNV ngày 31/01/2018²; Quyết định số 199/QĐ-BNV ngày 31/01/2018³. Theo quy định của Luật và Nghị định số 162/2017/NĐ-CP, Bộ Nội vụ có 43 thẩm quyền, trách nhiệm phải thực hiện theo quy định của pháp luật về tín ngưỡng, tôn giáo. Tại các

¹ Chức sắc, chức việc, nhà tu hành, tín đồ, các tổ chức tôn giáo, tổ chức tôn giáo trực thuộc, tổ chức được cấp chứng nhận đăng ký hoạt động tôn giáo.

² Về việc Bộ trưởng Bộ Nội vụ ủy quyền cho Trưởng ban Ban Tôn giáo Chính phủ trong việc thực hiện nhiệm vụ quản lý nhà nước về tín ngưỡng, tôn giáo.

³ Về việc công bố thủ tục hành chính trong lĩnh vực tín ngưỡng, tôn giáo thuộc phạm vi chức năng quản lý của Bộ Nội vụ.

Quyết định ủy quyền nêu trên, Bộ trưởng Bộ Nội vụ đã ủy quyền 35/43 thẩm quyền liên quan đến thủ tục hành chính của Bộ cho Trưởng ban Tôn giáo Chính phủ thực hiện. Trong hơn 06 năm thực hiện các quy định này, hằng năm trước ngày 25/12, Ban Tôn giáo Chính phủ đều thực hiện báo cáo Bộ trưởng về việc thực hiện các thẩm quyền được ủy quyền, trong đó có báo cáo về kết quả đạt được; thuận lợi, khó khăn; kiến nghị và đề xuất. Cũng qua thực tiễn thực hiện các nội dung được ủy quyền, quyền và nghĩa vụ của các đối tượng được thụ hưởng về quyền tự do tín ngưỡng, tôn giáo đã được Ban Tôn giáo Chính phủ tham mưu hoặc trực tiếp thực hiện hiệu quả, thuận lợi cho các tổ chức, cá nhân tôn giáo trong quá trình thực hiện, giảm bớt khâu trung gian, rút ngắn thời gian thực hiện (vì không phải qua nhiều cơ quan), đảm bảo quản lý nhà nước về tín ngưỡng, tôn giáo.

2. Thực hiện ý kiến chỉ đạo của Chính phủ về việc sửa đổi, thay thế Nghị định số 162/2017/NĐ-CP, thời gian qua, Ban Tôn giáo Chính phủ đã phối hợp với các cơ quan tham mưu xây dựng và trình Chính phủ ban hành Nghị định thay thế Nghị định số 162/2017/NĐ-CP. Ngày 29/12/2023, Chính phủ đã ban hành Nghị định số 95/2023/NĐ-CP quy định chi tiết một số điều và biện pháp thi hành Luật tín ngưỡng, tôn giáo thay thế Nghị định số 162/2017/NĐ-CP (sau đây gọi là Nghị định). Theo đó, Bộ Nội vụ sẽ có 55 thẩm quyền, trách nhiệm theo Luật và Nghị định (tăng thêm 12 thẩm quyền, trách nhiệm). Đây là những thẩm quyền quan trọng liên quan đến cơ cấu tổ chức, vị trí pháp lý, các hoạt động tôn giáo và mang tính chất quyết định của các tổ chức, trong khi thời gian giải quyết các nội dung công việc thuộc thẩm quyền của Bộ Nội vụ không dài (thời hạn giải quyết đối với các nhiệm vụ có thời hạn dài nhất là 60 ngày), nhiều nhiệm vụ mang tính chất giải quyết thủ tục hành chính hoặc giải quyết theo chuyên môn, nghiệp vụ. Với số lượng, khối lượng, tính chất, yêu cầu của các thẩm quyền, nhiệm vụ này, để giải quyết có hiệu quả, đảm bảo đúng thời hạn theo quy định, hạn chế khiếu nại, tố cáo, khởi kiện và xử lý vi phạm theo quy định tại Điều 63 và Điều 64 của Luật, Ban Tôn giáo Chính phủ đã rà soát, phân tích, đánh giá kỹ từng nhiệm vụ, thẩm quyền và ***trên cơ sở tiếp tục kế thừa kết quả ủy quyền hợp lý, hiệu quả trước đây (35/43 thẩm quyền đã ủy quyền cho Trưởng ban Tôn giáo Chính phủ theo Quyết định số 198/QĐ-BNV)*** để đề xuất, kiến nghị Bộ trưởng xem xét, quyết định phân cấp cho Ban Tôn giáo Chính phủ thực hiện một số nhiệm vụ quản lý nhà nước về tín ngưỡng, tôn giáo theo các nguyên tắc, quy định của pháp luật và phù hợp với thực tiễn quản lý nhà nước cũng như khả năng tiếp nhận và tổ chức thực hiện có hiệu quả các nhiệm vụ được phân cấp, ủy quyền của Ban Tôn giáo Chính phủ.

3. Thực hiện quy định pháp luật, Luật Tổ chức Chính phủ năm 2015 (sửa đổi, bổ sung năm 2019), Luật Tổ chức chính quyền địa phương năm 2015, Luật sửa đổi, bổ sung một số điều của Luật Tổ chức Chính phủ và Luật Tổ chức chính quyền địa phương (năm 2019), Nghị định số 101/2020/NĐ-CP sửa đổi, bổ sung một số điều Nghị định số 123/2016 về phân cấp, ủy quyền trong quản lý nhà nước của các bộ và

để thực hiện phân cấp, ủy quyền một số nhiệm vụ quản lý nhà nước về tín ngưỡng, tôn giáo của Bộ Nội vụ cho Ban Tôn giáo Chính phủ, Ban Tôn giáo Chính phủ xây dựng dự thảo Thông tư phân cấp, ủy quyền trình Bộ trưởng xem xét, ban hành.

II. QUAN ĐIỂM CHỈ ĐẠO VIỆC XÂY DỰNG DỰ THẢO THÔNG TƯ

Việc xây dựng dự thảo Thông tư thực hiện theo các quan điểm chỉ đạo sau đây:

1. Đảm bảo quy định của pháp luật về nguyên tắc phân cấp, ủy quyền.
2. Các thẩm quyền được phân cấp, ủy quyền tại Thông tư phải đảm bảo chính xác, cụ thể các thẩm quyền đã được quy định tại Luật tín ngưỡng, tôn giáo và Nghị định.
3. Cơ quan được phân cấp, ủy quyền phải đảm bảo thực hiện đúng trách nhiệm, quyền hạn được phân cấp, ủy quyền; đảm bảo quyền tự do tín ngưỡng, tôn giáo cho mọi người.

III. QUÁ TRÌNH XÂY DỰNG DỰ THẢO THÔNG TƯ

Để xây dựng Thông tư, thời gian qua, Ban Tôn giáo Chính phủ đã thực hiện các nội dung công việc sau đây:

- Thành lập Tổ soạn thảo xây dựng dự thảo Thông tư.
- Tổ chức các cuộc họp của Tổ soạn thảo Thông tư để xây dựng các nội dung liên quan.
- Xin ý kiến một số đơn vị của các cơ quan liên quan (Ban Dân vận Trung ương, Ủy ban Trung ương Mặt trận Tổ quốc Việt Nam, Bộ Tư pháp, Bộ Công an và Bộ Nội vụ).
- Xin ý kiến các tổ chức tôn giáo, tổ chức được cấp chứng nhận đăng ký hoạt động tôn giáo có địa bàn hoạt động ở nhiều tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương.
- Đăng tải dự thảo Thông tư trên Cổng thông tin điện tử của Bộ Nội vụ; Trang thông tin điện tử của Ban Tôn giáo Chính phủ.
- Trên cơ sở ý kiến của các cơ quan liên quan, Ban Tôn giáo Chính phủ sẽ tiếp thu, giải trình, hoàn thiện dự thảo và gửi xin ý kiến thẩm định trước khi trình Lãnh đạo Bộ ký ban hành.

Chính phủ đã chỉnh lý, hoàn thiện Thông tư.

IV. BỐ CỤC VÀ NỘI DUNG CƠ BẢN CỦA DỰ THẢO THÔNG TƯ

1. Bố cục của dự thảo Thông tư

Dự thảo Thông tư gồm có 03 chương, gồm:

- Chương I. “Quy định chung” gồm 02 điều (Điều 1 và Điều 2).

- Chương II. “Nội dung phân cấp, ủy quyền quản lý nhà nước về tín ngưỡng, tôn giáo của Bộ Nội vụ” gồm 06 điều (từ Điều 3 đến Điều 8).

- Chương III. “Tổ chức thực hiện” gồm 04 điều (từ Điều 9 đến Điều 12).

2. Nội dung cơ bản của dự thảo Thông tư

a) Về phạm vi điều chỉnh, đối tượng áp dụng

Về phạm vi điều chỉnh, dự thảo Thông tư quy định về phân cấp, ủy quyền một số nhiệm vụ quản lý nhà nước về tín ngưỡng, tôn giáo của Bộ Nội vụ được quy định tại Luật tín ngưỡng, tôn giáo và Nghị định.

Dự thảo Thông tư quy định đối tượng áp dụng gồm cơ quan, đơn vị thuộc, trực thuộc Bộ Nội vụ.

b) Về nguyên tắc phân cấp, ủy quyền

Việc phân cấp, ủy quyền phải đảm bảo các nguyên tắc sau đây:

- Bảo đảm sự quản lý thống nhất, toàn diện, hiệu lực, hiệu quả trong quản lý nhà nước về tín ngưỡng, tôn giáo của Bộ Nội vụ trên phạm vi toàn quốc.

- Xác định rõ nhiệm vụ, quyền hạn và trách nhiệm, đồng thời phát huy vai trò, tính chủ động của cơ quan, Thủ trưởng cơ quan được phân cấp, ủy quyền; đảm bảo thực hiện có hiệu quả công tác quản lý nhà nước về tín ngưỡng, tôn giáo và đáp ứng yêu cầu cải cách hành chính của Chính phủ.

- Phân cấp, ủy quyền quản lý phải đi đôi với công tác thanh tra, kiểm tra của cơ quan quản lý cấp trên đối với trách nhiệm của người đứng đầu cơ quan được phân cấp, ủy quyền để đảm bảo hiệu quả trong công tác quản lý nhà nước về tín ngưỡng, tôn giáo.

- Việc phân cấp, ủy quyền phải căn cứ vào khả năng thực hiện nhiệm vụ của đơn vị được phân cấp, ủy quyền; được bảo đảm điều kiện về tài chính, nguồn nhân lực và các điều kiện cần thiết khác để thực hiện nhiệm vụ phân cấp, ủy quyền.

- Tuân thủ các quy định của Luật, Nghị định về trình tự, thủ tục, thẩm quyền khi thực hiện các nội dung được phân cấp, ủy quyền; chịu trách nhiệm trước Bộ trưởng và pháp luật về các nội dung quản lý trong phạm vi được phân cấp, ủy quyền.

c) Về các nội dung cụ thể của dự thảo Thông tư

Theo Luật và Nghị định thì Bộ Nội vụ phải thực hiện 55 thẩm quyền, trách nhiệm. Căn cứ vào tính chất, mức độ tác động ảnh hưởng của từng thẩm quyền, nhiệm vụ, dự thảo Thông tư quy định cụ thể như sau:

- Về thẩm quyền của Bộ trưởng:

Bộ trưởng sẽ trực tiếp quyết định các nội dung quản lý, nhóm nhiệm vụ, thẩm quyền theo quy định của Luật và Nghị định thuộc thẩm quyền của Bộ Nội vụ có tính chất quan trọng, nhạy cảm, có sự tác động lớn đến các tổ chức tôn giáo, tổ chức tôn giáo trực thuộc, cơ sở đào tạo tôn giáo, đồng thời Ban Tôn giáo Chính phủ là đơn vị tiếp nhận hồ sơ, phối hợp với các cơ quan liên quan thẩm định trình Bộ trưởng quyết định. Theo đó, dự thảo Thông tư quy định, Bộ trưởng xem xét quyết định các nội dung sau đây:

- + Công nhận tổ chức tôn giáo có địa bàn hoạt động ở nhiều tỉnh;
- + Chấp thuận thành lập, chia, tách, sáp nhập, hợp nhất tổ chức tôn giáo trực thuộc có địa bàn hoạt động ở nhiều tỉnh;
- + Chấp thuận thành lập cơ sở đào tạo tôn giáo;
- + Chấp thuận tổ chức tôn giáo ở Việt Nam gia nhập tổ chức tôn giáo nước ngoài;
- + Cấp đăng ký pháp nhân phi thương mại cho tổ chức tôn giáo trực thuộc có địa bàn hoạt động ở nhiều tỉnh;
- + Đình chỉ toàn bộ hoạt động của tổ chức tôn giáo, tổ chức tôn giáo trực thuộc có hoạt động ở nhiều tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương;
- + Đình chỉ hoạt động đào tạo của cơ sở đào tạo tôn giáo;
- + Quyết định phục hồi toàn bộ hoạt động tôn giáo của tổ chức tôn giáo, tổ chức tôn giáo trực thuộc có địa bàn hoạt động ở nhiều tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương;
- + Quyết định phục hồi hoạt động đào tạo của cơ sở đào tạo tôn giáo;
- + Chấp thuận tự giải thể của tổ chức tôn giáo có địa bàn hoạt động ở nhiều tỉnh theo quy định của hiến chương;
- + Chấp thuận giải thể tổ chức tôn giáo trực thuộc có địa bàn hoạt động ở nhiều tỉnh theo quy định hiến chương của tổ chức;
- + Giải thể tổ chức tôn giáo, tổ chức tôn giáo trực thuộc có địa bàn hoạt động ở nhiều tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương theo quy định tại điểm b và điểm c khoản 1 Điều 31 của Luật;
- + Chấp thuận giải thể cơ sở đào tạo tôn giáo theo quyết định của tổ chức tôn giáo;
- + Giải thể cơ sở đào tạo tôn giáo theo quy định tại điểm b và điểm c khoản 1 Điều 42 của Luật;
- + Công bố công khai việc đình chỉ, phục hồi, giải thể tổ chức tôn giáo, tổ chức tôn giáo trực thuộc, cơ sở đào tạo tôn giáo trên Cổng thông tin điện tử của Bộ; 01 số báo in hoặc báo điện tử ở trung ương hoặc địa phương nơi tổ chức tôn

giáo, tổ chức tôn giáo trực thuộc, cơ sở đào tạo tôn giáo có trụ sở trong thời hạn 15 ngày sau khi bị đình chỉ, được phục hồi hoạt động và giải thể.

Dự thảo Thông tư cũng quy định, tùy trường hợp cụ thể, Bộ trưởng ủy quyền cho Thứ trưởng phụ trách lĩnh vực tín ngưỡng, tôn giáo xem xét, ký các văn bản thuộc thẩm quyền nêu trên.

- **Về phân cấp cho Ban Tôn giáo Chính phủ:** Đối với các thẩm quyền còn lại, Ban Tôn giáo Chính phủ sẽ là cơ quan được phân cấp trong việc tiếp nhận, phối hợp thẩm định và quyết định. Các thẩm quyền này bao gồm:

- + 20 thẩm quyền tiếp nhận thông báo (quy định tại Điều 4 dự thảo);
- + 09 thẩm quyền liên quan đến cấp chứng nhận, chấp thuận một số nội dung liên quan đến tổ chức, hoạt động tôn giáo;
- + 08 thẩm quyền trong quản lý nhà nước đối với một số hoạt động tôn giáo có yếu tố nước ngoài;
- + 02 thẩm quyền liên quan đến hướng dẫn chương trình, nội dung giảng dạy môn học về lịch sử Việt Nam và Pháp luật Việt Nam; chủ trì hoặc phối hợp với các cơ quan liên quan tổ chức thanh tra, kiểm tra việc thực hiện 02 môn học tại các cơ sở đào tạo tôn giáo.
- + Thẩm quyền trong việc kiểm tra, lập biên bản và ban hành kết luận về việc tổ chức tôn giáo, tổ chức tôn giáo trực thuộc, cơ sở đào tạo tôn giáo vi phạm một trong các trường hợp quy định tại khoản 4, khoản 5 Điều 5 của Luật để làm cơ sở đình chỉ toàn bộ hoạt động tôn giáo của tổ chức tôn giáo, tổ chức tôn giáo trực thuộc, đình chỉ hoạt động đào tạo của cơ sở đào tạo tôn giáo.

d) Tổ chức thực hiện

Dự thảo Thông tư quy định trách nhiệm của Trưởng ban Ban Tôn giáo Chính phủ; điều khoản chuyên tiếp; tổ chức thực hiện và hiệu lực thi hành, cụ thể:

- **Về trách nhiệm của Trưởng ban Tôn giáo Chính phủ:** Điều 9 dự thảo Thông tư quy định về trách nhiệm của Trưởng ban Tôn giáo Chính phủ khi thực hiện các nhiệm vụ được phân cấp gồm: Thực hiện đúng trình tự, thủ tục, thẩm quyền, thời hạn theo quy định của Luật và Nghị định đối với các nội dung công việc được phân cấp; được trực tiếp làm việc với các bộ, ngành, Ủy ban nhân dân các tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương để phối hợp, giải quyết các nội dung công việc quản lý nhà nước về tín ngưỡng, tôn giáo thuộc thẩm quyền của Bộ Nội vụ; báo cáo Bộ trưởng Bộ Nội vụ, Thứ trưởng Bộ Nội vụ phụ trách lĩnh vực tín ngưỡng, tôn giáo các văn bản, quyết định liên quan đến quản lý nhà nước về tín ngưỡng, tôn giáo sau khi quyết định theo thẩm quyền được phân cấp để quản lý, theo dõi; tổ chức thực hiện có hiệu quả các nội dung công việc được phân cấp quy định tại Thông tư; chủ trì và phối hợp với các đơn vị thuộc bộ, ngành, các địa

phương tổ chức phổ biến, quán triệt, bồi dưỡng, tập huấn, hướng dẫn nghiệp vụ về các chủ trương, chính sách của Đảng, pháp luật của Nhà nước về tín ngưỡng, tôn giáo cho công chức tham mưu quản lý nhà nước về tín ngưỡng, tôn giáo; tuyên truyền, phổ biến chính sách, pháp luật về tín ngưỡng, tôn giáo cho chức sắc, chức việc, nhà tu hành, tín đồ các tổ chức tôn giáo; người đại diện, ban quản lý cơ sở tín ngưỡng; tự kiểm tra việc thực hiện các nội dung được phân cấp, ủy quyền; định kỳ hàng năm (chậm nhất vào ngày 25/12) có trách nhiệm báo cáo Bộ trưởng về tình hình, kết quả thực hiện các nội dung được phân cấp. Trong trường hợp cần thiết, Bộ trưởng Bộ Nội vụ yêu cầu Trưởng ban Tôn giáo Chính phủ báo cáo đột xuất về việc thực hiện thẩm quyền được phân cấp.

- *Về điều khoản chuyển tiếp (Điều 10)*: Đối với các nội dung được quy định tại Luật và Nghị định số 162/2017/NĐ-CP thuộc thẩm quyền của Bộ Nội vụ đã tiếp nhận hồ sơ trước ngày Nghị định số 95/2023/NĐ-CP ngày 29/12/2023 của Chính phủ quy định chi tiết một số điều và biện pháp thi hành Luật tín ngưỡng, tôn giáo có hiệu lực thì tiếp tục thực hiện theo trình tự, thủ tục được quy định tại Quyết định số 198/QĐ-BNV ngày 31/01/2018 của Bộ trưởng Bộ Nội vụ về việc ủy quyền cho Trưởng ban Ban Tôn giáo Chính phủ trong việc thực hiện nhiệm vụ quản lý nhà nước về tín ngưỡng, tôn giáo.

- *Tổ chức thực hiện và hiệu lực thi hành (Điều 11 và Điều 12)*: Dự thảo Thông tư quy định Trưởng Ban Tôn giáo Chính phủ, Chánh Văn phòng và Thủ trưởng các đơn vị thuộc, trực thuộc Bộ Nội vụ có trách nhiệm thi hành Thông tư này. Trong quá trình thực hiện, nếu có khó khăn, vướng mắc, đề nghị các cơ quan, tổ chức, cá nhân phản ánh về Bộ Nội vụ để xem xét, hướng dẫn thực hiện.

Trên đây là Tờ trình về dự thảo Thông tư phân cấp, ủy quyền một số nhiệm vụ quản lý nhà nước về tín ngưỡng, tôn giáo của Bộ Nội vụ, Ban Tôn giáo Chính phủ trân trọng báo cáo Bộ trưởng xem xét, quyết định./.

Nơi nhận:

- Bộ trưởng Bộ Nội vụ;
- Thứ trưởng Vũ Chiên Thắng (để b/c);
- Văn phòng Bộ Nội vụ (để phối hợp);
- Lưu: VT, HSXD Thông tư (05b).

TRƯỞNG BAN

Vũ Hoài Bắc